# Kloboučník (kód: 31-014-H)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo průmyslu a obchodu
**Skupina oborů:** Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
**Týká se povolání:** Kloboučník
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 3

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Obsluha tvarovacích, lisovacích a žehlicích strojů pro zhotovování pokrývek hlavy | 3 |
| Obsluha obráběcích, vysekávacích a ořezávacích strojů ve výrobě pokrývek hlavy | 3 |
| Seřizování, ošetřování a běžná údržba strojů a zařízení pro výrobu pokrývek hlavy | 3 |
| Příprava materiálů pro zhotovování pokrývek hlavy stříháním, řezáním a vysekáváním | 3 |
| Příprava kloboučnických polotovarů zakreslováním ploch, kopírováním a rozmnožováním střihů | 3 |
| Povrchové úpravy polotovarů a klobouků a následné dotvarovávání a zdobení pokrývek hlavy | 3 |
| Ruční tvarování a zdobení pokrývek hlavy (srstěných, vlněných, šitých a jiných) včetně dohotovení okrajů | 3 |
| Ruční tvarování módních čepic nebo brigadýrek | 3 |
| Ruční tvarování baretů za vlhka na speciální formy s náročným vytahováním okrajů | 3 |
| Ruční a strojové šití pokrývek hlavy, zhotovení a přišívání podšívek včetně vnitřního vybavení | 3 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 28.04.2015 do: 15.03.2021

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Obsluha tvarovacích, lisovacích a žehlicích strojů pro zhotovování pokrývek hlavy

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Obsluhovat stroje požadovaným způsobem, tzn. dodržet návod stanovený pro obsluhu příslušného stroje: seznámit se s průvodkou výroby, připravit technologické pomůcky, vyhledat příslušné formy, uvést stroj do chodu, zkontrolovat nastavení stroje, tvarovat, lisovat, žehlit, zkontrolovat práci | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Použít předepsané ochranné a pracovní pomůcky | Praktické předvedení |
| c) Dodržovat provozně-bezpečnostní předpisy | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Obsluha obráběcích, vysekávacích a ořezávacích strojů ve výrobě pokrývek hlavy

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Obsluhovat stroje požadovaným způsobem, tzn. dodržet návod stanovený pro obsluhu příslušného stroje: seznámit se s průvodkou výroby, připravit technologické pomůcky, připravit a seřídit stroj, uvést stroj do chodu, opracovat, vyseknout, ořezat, zkontrolovat práci | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Použít předepsané ochranné a pracovní pomůcky | Praktické předvedení |
| c) Dodržovat provozně-bezpečnostní předpisy | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Seřizování, ošetřování a běžná údržba strojů a zařízení pro výrobu pokrývek hlavy

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Zkontrolovat, zda používaný stroj nebo zařízení odpovídá předpisům BOZP a požární prevence | Praktické předvedení |
| b) Zkontrolovat stroj nebo zařízení, zda je čistý a funkční a zda parametry seřízení odpovídají zpracovávanému materiálu | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Seřídit stroj podle zpracovávaného materiálu a požadovaných parametrů polotovaru nebo výrobku | Praktické předvedení |
| d) Provést běžnou údržbu stroje a zařízení v souladu s pracovním postupem a podle technických dispozic | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Příprava materiálů pro zhotovování pokrývek hlavy stříháním, řezáním a vysekáváním

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Dodržet technologický postup uvedený v pracovní návodce, zejména dodržet velikostní sortiment, přesnost zadání a specifikaci střihu | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Oddělit materiál stříháním nebo řezáním nebo vysekáváním | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Použít předepsané ochranné a pracovní pomůcky | Praktické předvedení |
| d) Dodržovat provozně-bezpečnostní předpisy | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Zkontrolovat kvalitu rozpracovaného výrobku při převzetí i po ukončení operace | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Příprava kloboučnických polotovarů zakreslováním ploch, kopírováním a rozmnožováním střihů

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Připravit kloboučnický polotovar k ručnímu nebo strojovému zpracování, připravit střihové díly | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Zakreslit střihové polohy s ohledem na maximální výtěžnost materiálu, stanovit kalkulační velikosti | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat a vysvětlit stupňování střihových šablon na daném vzorku | Ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Povrchové úpravy polotovarů a klobouků a následné dotvarovávání a zdobení pokrývek hlavy

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Dodržet technologický postup uvedený v pracovní návodce, zejména důkladně propracovat povrchové úpravy na daném vzorku hladkého nebo velurového nebo zámišového nebo speciálního velurového polotovaru | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Provést konečné tvarování klobouku (dotvarování) | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Umístit a připevnit ozdobu na výrobek | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Ruční tvarování a zdobení pokrývek hlavy (srstěných, vlněných, šitých a jiných) včetně dohotovení okrajů

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Napařit a ručně vytvarovat výrobek s pomocí formy, pracovat s fixačním zařízením, použít různé tvary forem | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Zhotovit ozdobu v souladu s technickým nákresem a technickým popisem | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Dohotovit okraje, umístit a připevnit ozdobu na výrobek | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Ruční tvarování módních čepic nebo brigadýrek

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vytvarovat pokrývku hlavy s přihlédnutím k použitým materiálům | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit kritérium.**

### Ruční tvarování baretů za vlhka na speciální formy s náročným vytahováním okrajů

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vytvarovat baret dle použitého materiálu | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit kritérium.**

### Ruční a strojové šití pokrývek hlavy, zhotovení a přišívání podšívek včetně vnitřního vybavení

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Zhotovit technický nákres a technický popis výrobku | Praktické předvedení |
| b) Stanovit velikost nebo zjistit požadované míry zákazníka, vysvětlit velikostní sortiment | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Zhotovit střih pro konkrétní výrobek (na základě technického nákresu a technického popisu), výrobek nastříhat | Praktické předvedení |
| d) Ušít výrobek ručně a na stroji, zhotovit a přišít podšívku, provést vnitřní vybavení výrobku, výrobek napařit | Písemné a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=36&kod_sm1=29).

Uchazeči bude zadáno zhotovení klobouku jako služba pro individuálního zákazníka nebo v průmyslové výrobě pro kolekci firmy. Klobouky mohou být plstěné s podšívkou i bez podšívky, šité z různých druhů textilií s podšívkou i bez podšívky nebo zhotovené z termoplastických materiálů (ze slámy).
Zkouška bude probíhat za běžného provozu, při kterém s ohledem na charakter výroby jde zejména o finanční hodnoty zpracovávaných materiálů a kvalitu vyrobeného produktu. Uchazeč u každé prověřované odborné způsobilosti bude vykonávat prakticky ty pracovní operace nebo úkony, které nezpůsobí finanční ztráty, nebo některé úkony operací vykonává, pokud stroj není v chodu. Uchazeč dostane komplexní úkol a bude vykonávat operace (pracovní úkony) náležející k odborné způsobilosti, zkoušející bude sledovat plnění úkolu. Zkoušející bude sledovat uchazeče v průběhu plnění zadaného úkolu také z hlediska dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Vzhledem k charakteru výroby klobouku a k provozním podmínkám, ve kterých bude probíhat zkoušení, jsou dále nastíněny konkrétní postupy zkoušení.

1) Obsluha tvarovacích, lisovacích a žehlicích strojů pro zhotovování pokrývek hlavy: Předpokládá se, že operaci uvedenou pod kritériem a) bude uchazeč provádět na vzorcích připravených pro vykonání zkoušky pod dohledem provozního pracovníka, při praktickém plnění kritéria c) bude uchazeč odpovídat na otázky zkoušejícího.
2) Obsluha obráběcích, vysekávacích a ořezávacích strojů ve výrobě pokrývek hlavy: Předpokládá se, že operaci uvedenou pod kritériem a) bude uchazeč provádět na vzorcích připravených k vykonání zkoušky pod dohledem provozního pracovníka, při praktickém plnění kritéria c) bude uchazeč odpovídat na otázky zkoušejícího.
3) Seřizování, ošetřování a běžná údržba strojů a zařízení pro výrobu pokrývek hlavy: Předpokládá se, že operace uvedené pod kritérii a) až d) bude uchazeč provádět s odborným pracovníkem.
4) Příprava materiálů pro zhotovování pokrývek hlavy stříháním, řezáním a vysekáváním: Předpokládá se, že operace uvedené pod kritérii a), b) a e) bude uchazeč provádět na vzorcích připravených pro vykonání zkoušky, při plnění kritéria d) bude odpovídat na dotazy zkoušejícího a prakticky předvede při plnění kritérií a), b), c) a e).
5) Příprava kloboučnických polotovarů zakreslováním ploch, kopírováním a rozmnožováním střihů: Předpokládá se, že operace uvedené pod kritérii a) až c) bude uchazeč provádět na předem připraveném výrobku a střihové dokumentaci.
6) Povrchové úpravy polotovarů a klobouků a následné dotvarovávání a zdobení pokrývek hlavy: Předpokládá se, že operace uvedené pod kritérii a) až c) bude uchazeč provádět na vzorcích připravených pro vykonání zkoušky pod dohledem provozního pracovníka a bude odpovídat na otázky zkoušejícího.
7) Ruční tvarování a zdobení pokrývek hlavy (srstěných, vlněných, šitých a jiných) včetně dohotovení okrajů: Předpokládá se, že operace uvedené pod kritérii a) až c) bude uchazeč provádět na vzorcích připravených k vykonání zkoušky.
8) Ruční tvarování módních čepic nebo brigadýrek: Předpokládá se, že operaci uvedenou pod kritériem a) bude uchazeč provádět v provozu na vzorcích připravených k vykonání zkoušky.
9) Ruční tvarování baretu za vlhka na speciální formě s náročným vytahováním okrajů: Předpokládá se, že operaci uvedenou pod kritériem a) bude uchazeč provádět na vzorcích připravených k vykonání zkoušky.
10) Ruční a strojové šití pokrývek hlavy, zhotovení a přišívání podšívek včetně vnitřního vybavení: Předpokládá se, že operace uvedené pod kritérii a) až d) bude uchazeč provádět podle předloženého vzorku a z materiálů připravených k vykonání zkoušky.

Po celou dobu hodnocení budou sledovány používané pracovní postupy, dodržování předpisů bezpečnosti práce, dodržování časového harmonogramu a samostatnost zkoušeného při volbě postupů a vykonávání jednotlivých činností.
Jednotlivá kritéria se ověřují uvedenými nástroji hodnocení a zaměřují se jak na proces, tak na výsledek pracovní činnosti, tzn. na kvalitu zhotoveného výrobku dle pracovní instrukce (podniková norma pokrývky hlavy), zejména na vzhled a funkčnost.
Při ověřování splnění kritérií založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, ke kvalitě zhotoveného produktu i k časovému hledisku zvládání operací.
Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (používaných strojů a zařízení) v rozsahu hodnoticího standardu a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu (minimálně 1 týden) před zkouškou.

## Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

## Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání *kloboučník* nebo *výrobce pokrývek hlavy*, a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe ve funkci mistra (vedoucího) dílny, provozu nebo úseku ve výrobě pokrývek hlavy nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oboru, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti oděvnictví a alespoň 5 let odborné praxe ve funkci technolog ve výrobě pokrývek hlavy nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oboru, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na oděvní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti výroby pokrývek hlavy nebo ve funkci učitele odborných předmětů, odborného výcviku nebo praktického vyučování v oboru, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
d) Profesní kvalifikace *kloboučník* + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 8 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti kloboučnické výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici dílnu vybavenou na odpovídající úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Prostory a přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- Vhodné pracovní oblečení, kloboučnické a krejčovské pracovní pomůcky
- Tvarovací stroje, zařízení, formy
- Střihací technika a pracovní pomůcky, tj. střihací stůl, ruční řezací stroj
- Šicí stroje, tj. průmyslový šicí stroj se stehem vázaným, obnitkovací třínitný stroj
- Žehlicí technika, tj. vyhřívané žehlicí válce, žehličky napařovací i běžné
- Speciální stroje dle potřeb pro zhotovení konkrétního výrobku
- Vzorky kloboučnických výrobků, kloboučnické polotovary, oděvní textilie (vrchový a podšívkový materiál, výplňkový a výztužný materiál), drobná textilní příprava, drobná technická příprava, materiál pro zhotovení ozdob

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

## Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 10 až 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

## Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 4 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut).

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Tonak, a. s., Nový Jičín
Daniela Veselá - Model Veselá, Praha
Střední škola Odry, p. o.